

שנה"ל תשפ"ד

שם הקורס: טיפול תומך - שחיקה והתמודדות עם מוות, בשורה קשה ותמיכה במשפחה שם המרצה: ד"ר גילי פלג

קוד הקורס: 290.4604

היקף שעות: 2 שש"ס

היקף נקודות זכות: 2 נ"ז

מועד: סמסטר א', יום ד', 10:15-11:45

שעות קבלה: בתיאום עם המרצה

אופן ההתקשרות עם המרצה: פניה במייל לכתובת: gilypl2@gmail.com

מטרות הקורס:

הרפואה המודרנית האריכה את תוחלת החיים ואת תקופת ההתמודדות עם חולי כרוני ו/או מאיים חיים. שינויים אלו הובילו לקיומה של קבוצה הולכת וגדלה של אנשים הנזקקת לטיפול פליאטיבי וקיומם של אנשי מקצוע - הנדרשים לספק טיפול לאוכלוסייה זו. הגדלת הידע המקצועי ופיתוח המודעות האישית של המטפל, אודות הטיפול הפליאטיבי והשלכותיו, תסייע בשימור ובהעצמת כוחותיו של המטפל ובהתאמה תוכל לשפר את יכולתו להעניק טיפול ברמה גבוהה למטופליו.

תפוקות למידה:

עם סיום הקורס בהצלחה /תהיה הסטודנט/ית מסוגלת:

1. לקשר בין מאפיינים סוציולוגיים להשפעותיהם על מהלך הטיפול והתקשורת בין החולה, משפחתו ואנשי הצוות.
2. לזהות ולנתח דפוסי חולי, תקשורת ודינמיקה בין חולה, משפחה וצוות ולהגיב בהתאמה מושכלת.
3. לפתח מודעות עצמית אודות עמדותיו כלפי המוות ואתגריו האישיים בטיפול בסוף החיים.
4. למסור הודעה מרה באופן מיטבי, תוך שימוש בעקרונות מודל SPIKES.
5. לסייע למטופלים בקידום ביטוי וביצוע רצונות והעדפות באשר לסוף חיים.
6. לקיים שיחות מורכבות במצבי חולי מאיים חיים, עם החולה ובני משפחתו.
7. להכיר וליישם דרכי התייחסות מותאמות לילדים בעניין תופעת המוות.
8. לזהות השפעות נפשיות פוטנציאליות בקרב אנשי טיפול בעקבות מתן טיפול פליאטיבי.
9. לזהות סוגי אובדן ותהליכי אבל שונים, ובהתאמה ליצור דרכי התערבות בסיסיות.

דרכי ההוראה:

ניתוח מקרים מהשדה הקליני, צפייה וניתוח סרטונים, תרגילים חווייתיים, דיונים בכיתה, חיבור תיאורטי.

דרישות הקורס:

1. חובת נוכחות בלפחות 80% מההרצאות. (אם השיעורים יתקיימו בזום – חובת פתיחת מצלמה. אי פתיחת מצלמה תחשב כחיסור).
2. השתתפות פעילה בשיעורים (משקל 10%)
3. עבודה מסכמת (משקל 90%)

הערכה:

- קריטריונים להערכה ומרכיבי הציון הסופי.
1. השתתפות פעילה בשיעורים – 10%
  2. עבודה מסכמת – 90%. ציון עובר בעבודה: 70 לפחות.
- הרכיב ההשתתפות יילקח בחשבון בחישוב הציון הסופי, רק אם הסטודנט/ית קיבל/ה ציון עובר בעבודה המסכמת.

ציון עובר בקורס – 70

נושאי הקורס:

שיעור 1-2:

תכני השיעור: המוות - מושג רב מימדי.

טנטולוגיה – תורת חקר המוות, "מערכת המוות", היבטים תרבותיים, הגדרות מוות, סוגי פחדים ממוות, עמדות כלפי מוות

[פלג, ג. וליכטנרטי, ר. \(2010\). עמדות כלפי מוות: השוואה בין אחריות לעובדות סוציאליות. ביטאון הסייעוד האונקולוגי, י"ט \(1\), אפריל, \(עמ' 14-22\).](#)

שיעור 3:

תכני השיעור: סוגיית אמירת אמת לחולה

Wan M., Luo, X., Juan Wang J., Louis. B Mvogo Ndzana, L,B., Chen Chang, C., Li, Z. and Zhang, J. (2020). The impact on quality of life from informing diagnosis in patients with cancer: a systematic review and meta-analysis. *BMC Cancer (2020) 20: 618.*

<https://doi.org/10.1186/s12885-020-07096-6>

שיעור 4:

תכני השיעור: מסירת הודעות רפואיות קשות

דורון, מ., פסח, נ. ואלעד, פ. (2008). מסירת בשורה מרה: עקרונות והנחיות. מדריך לעובדים סוציאליים ומטפלים במקצועות הבריאות. המרכז ליישומים פסיכולוגיים מלי"י. (עמ' 15-22, 37-40).

Baile WF, Buckman R, Lenzi R, Glober G, Beale EA, Kudelka AP. (2000). SPIKES-A six-step protocol for delivering bad news: application to the patient with cancer. *Oncologist* 5, (p. 302-311).

<https://doi.org/10.1634/theoncologist.5-4-302>

Von Blanckenburg, P., Hofmann, M., Rief, W., Seifart, U., Seifart, C. (2020). Assessing patients' preferences for breaking bad news according to the SPIKES -Protocol: the MABBAN scale. *Patient Education And Counseling*, Aug, 103, 8, (p. 1623-1629).

<https://doi.org/10.1016/j.pec.2020.02.036>

שיעור 5:

נושא השיעור: העדפות ורצונות בסוף החיים – חיבורים חוקיים, אתיים ותקשורתיים

ניב-יגודה, ע. ופלג, ג. (2013). לשון החוק ולב האדם – גוף אחד? סוגיות ודילמות בסוף החיים. בתוך: ה. שנון-קליין, ש. קרייטלר ומ. קרייטלר (עורכות). טנטולוגיה – מדעי האובדן, השכול והאבל: נושאים נבחרים, (עמ' 89-106). פרדס.

שיעור 6:

נושא השיעור: משמעות במצבי משבר ברוח הלוגותרפיה

1. פרנקל, ו. (1970). האדם מחפש משמעות, מבוא ללוגותרפיה. הוצאת דביר.
2. אלבום, מ. (1997). ימי שלישי עם מורי - איש זקן איש צעיר ומשמעות החיים. מטר.

שיעור 7:

נושא השיעור: החולה ומשפחתו - סביבות תקשורת וסוגי אבל (מקדים, מעורפל, לא מוכר)

Nielsen, M.K., Neergaard, M.A., Jensen, A.B., Bro, F., Guldin, M.B. (2016). Do we need to change our understanding of anticipatory grief in caregivers? A systematic review of caregiver studies during end-of-life caregiving and bereavement. *Clinical Psychology Review* 44, (p. 75–93)

שיעור 8:

נושא השיעור: השלכות טיפול על המטפלים - שחיקה, תשישות חמלה, סיפוק חמלה, טראומטיזציה משנית, טראומטיזציה עקיפה.

להד, מ. (2017). לפעמים אני, לפעמים אתה, כה זקוקים לנחמה: על תשישות קרבה בטיפול חולה הסופני ובנפגעי טראומה נפשית. פסיכואקטואליה (אפריל), עמ' 40-51.

שיעור 9:

נושא השיעור: כשהסוף מתקרב- משימות בסוף החיים

פלאג, ג. ואוברמן, א. (2015). טיפול פליאטיבי בגיל המבוגר (פרק 11). בתוך: ד. פרילוצקי ומ. כהן (עורכות). גרונטולוגיה מעשית, (עמ' 295-326). הוצאת אשל.

<https://www.thejoint.org.il/wp-content/uploads/2020/10/PracticalGerontologyPt1.pdf>

שיעור 10:

נושא השיעור: פרידה

שימו לב - ייתכנו שינויים בסילבוס במהלך הסמסטר, בכפוף להודעה.